

Retorinen kritiikki viestinnän tutkimuksena: Lisa S. Villadsenin haastattelu

Maria Eronen-Valli

Tanskalainen Lisa S. Villadsen on kansainvälisesti tunnettu retoriikan asiantuntija, jolla on professuuri Kööpenhaminan yliopiston viestinnän laitoksella. Hänellä on tohtorintutkinto viestintätieteistä Northwesternin yliopistosta Yhdysvalloista (v. 2000). Retoriikan tutkijana hänen kiinnostuksen kohteenaan on ajankohdittainen poliittinen retoriikka, jonka osalta hän keskittyy erityisesti retoriseen kansalaisuuteen ja virallisiin anteeksipyyntöihin retorisenä toimintana. Hän on tehnyt tutkimusta myös populistisesta retoriikasta.

Villadsenin artikkeleita on julkaistu tunnetuissa retoriikan alan tieteellisissä lehdissä (esim. *Argumentation* ja *Quarterly Journal of Speech*) ja hän on yhteistoimittanut useita teoksia retorisesta kritiikistä liittyen juuri retoriseen kansalaisuuteen (Kock ja Villadsen 2012; 2014), julkisiin anteeksipyyntöihin (Villadsen ja Edwards 2021) ja populistiseen retoriikkaan (Kock ja Villadsen 2022). Villadsen tekee tutkimusyhteistyötä paitsi muiden eurooppalaisten myös yhdysvaltalaisen tutkijoiden kanssa. Hän on aktiivinen retoriikan tutkimuksen yhdistyksissä Euroopassa (*Rhetoric Society of Europe*), Pohjoismaissa (*Nordic Rhetoric Society*) ja Pohjois-Amerikassa (*Rhetoric Society of America*).

Helmikuussa 2025 Villadsen vieraili Vaasan yliopistossa, jossa hän luennoi retorisestä kritiikistä akateemisena käytäntönä. Hän myös osallistui Vaasassa järjestettyyn VAKKI-symposiumiin ja toimi retoriikkaa koskevan työpajan yhtenä järjestäjänä. Tämä haastattelu tehtiin vierailun jälkeen sähköpostitse.

Kuinka päädyit retoriikan tutkijaksi?

Kuulin retoriikasta ensimmäisen kerran lukion antiikintutkimuksen (*classical studies*) kurssilla ja innostuin ajatuksesta, että on olemassa teoria puheiden tuottamisesta. Kun hain yliopistoon, mietin valintaa oikeustieteen ja retoriikan opintojen välillä ja päädyin ensimmäiseen. Olin kiinni oikeustieteen opinnoissa 2,5 vuotta, mutta silti retoriikka tuntui kiehtovammalta. Aloin käydä retoriikan luennoilla nähdäkseni, onko oppiaine todella sitä, mikä minua kiinnostaa. Lopulta vaihdoin pääainetta, enkä ole katunut valintaani.

Kuva. Retoriikan professori Lisa S. Villadsen

Aluksi ajattelin, että tekisin urani sanomalehden tai aikakauslehden kolumnistina tai viestinnän asiantuntijana organisaatiossa, mutta mitä pidemmälle etenin opinnoissani, sitä enemmän kiinnostuin retoriikan teoriasta. Aloitin maisteriopintoni Yhdysvalloissa, Northwesternin yliopistossa, Illinoisissa. Tarkoitukseni oli viettää siellä vain yksi lukuvuosi, mutta ilokseni minulle avautui mahdollisuus suorittaa tutkintoni loppuun ja jatkaa väitöskirjan tekemiseen. Oltuani viisi vuotta Yhdysvalloissa palasin Tanskaan ja onnistuin saamaan osa-aikaista työtä Kööpenhaminan yliopistosta retoriikan opettajana. Ennen pitkää sain kokoaikaisen työn ja enemmän vastuuta kehittää tutkinto-ohjelmaa. Olen pitänyt yhteyttä Yhdysvaltoihin ja jonkin aikaa olin myös Amerikan retoriikan tutkimuksen yhdistyksessä (Rhetoric Society of America) hallituksen jäsenenä. Viime vuosina olen suuntautunut enemmän eurooppalaiseen yhteistyöhön esimerkiksi Euroopan retoriikan tutkimuksen yhdistyksessä (Rhetoric Society of Europe¹).

Millainen asema retoriikan alalla on tanskalaisissa yliopistoissa?

Tanskassa retoriikka on ollut oma alansa yliopistossa vuoden 1970 alkupuolelta lähtien. Kööpenhaminan yliopistossa meillä on sekä kandidaatin- että maisterintutkinto-ohjelmat sekä tohtorikoulutusta retoriikasta. Aarhusin yliopistossa opiskelijat voivat suorittaa valinnaisia retoriikan kursseja kandidatasolla ja lopulta tehdä maisterintutkinnon retoriikasta. Näiden lisäksi retoriikkaa voi opiskella myös Roskilden yliopistossa,

ja journalismin tutkimukseen keskittyvät korkeakoulut tarjoavat retoriikan opintoja yksittäisinä kursseina.

Mitkä ovat kiinnostuksen kohteesi retoriikan tutkijana, ja millaista tutkimusta olet julkaissut?

Keskeinen kiinnostuksen kohteeni on ajankohtainen julkinen keskustelu: mikä luonnehtii sitä (hyvässä ja pahassa) ja mitä se paljastaa arvoista yhteiskunnan tasolla. Tällä hetkellä olen kiinnostunut erityisesti retoriikan ja kuuntelemisen suhteesta demokraattisessa politiikassa. Koskien erityisesti deliberatiivista demokratiaa on edustuksellisen demokratian tutkimuksessa huomiota usein kiinnitetty kansalaisten mahdollisuuteen saada näkemyksiään esille julkisessa piirissä. Retoriikan näkökulmasta keskeiseksi kysymykseksi nousevat: 1) olosuhteet toimijuudelle ja kansalaisten mahdollisuuksille vaikuttaa politiikkaan; 2) se, miten kansalaiset ja poliitikot argumentoivat näkemyksistään; ja 3) miten he ottavat kantaa toistensa näkemyksiin. Omassa tutkimuksessani lähdän siitä perusajatuksesta, että demokraattiset päätökset ovat parhaimmillaan, kun erilaiset näkemykset ja agendat kohtaavat. Toisin sanoen se, että käyttää julkisesti ääntään, ei riitä, vaan pitää myös tulla kuulluksi ja kuunnella muita ymmärtääkseen heidän näkökulmiensa. Ilman laadukasta kuuntelua julkisella keskustelulla on riski tulla pelkäsi huuto-otteluksi ilman vastavuoroista sovittelua.

Olen aiemmin tutkinut niin poliitikkojen, asiantuntijoiden kuin ruohonjuuritasonkin retoriikkaa. Yhdessä Christian Kockin kanssa olemme kehittäneet *retorisen kansalaisuuden* käsitteen (ks. Kock ja Villadsen 2017). Olen ollut mukana toimittamassa kahta kirjaa tästä aiheesta (Kock ja Villadsen 2012; 2014) ja kirjoittanut siitä myös muualla (esim. Villadsen 2017; 2020a). Lisäksi olen tarkastellut populistista retoriikkaa (Villadsen 2020b; 2020c) ja ollut mukana toimittamassa aiheeseen liittyvää teosta (Kock ja Villadsen 2022). Hieman erilainen mutta näitä aiheita sivuava kiinnostuksen kohteeni on erityisesti valtionjohdon julkiset anteeksipyynnöt (ks. Villadsen ja Edwards 2021). Julkiset anteeksipyynnöt viittaavat valtionjohdon, kuten presidenttien ja pääministerien, julkilausumiin katumuksiin maansa puolesta, ja ne voivat viitata vuosikymmentenkin takaisiin tapahtumiin. Esimerkkejä tällaisista ovat presidentti Clintonin anteeksipyyntö vuonna 1997 koskien rasistista lääketieteen koetta Tuskegeessa, Alabamassa, ja Kevin Ruddin anteeksipyyntö vuonna 2008 aboriginaaliyhteisölle Australian hallituksen puolesta liittyen käytäntöön, jolla aboriginaalilapset aikoinaan hajotettiin omien perheidensä ja kulttuurinsa piiristä sisäoppilaitoksiin oppimaan ”valkoisten tavoille”. Tällaisten anteeksipyyntöjen vastaanottajat ovat tietysti selviytyjiä tai heidän sukulaisiaan. Omassa tutkimuksessani, joka keskittyy erityisesti tanskalaisiin tapauksiin, olen päätenyt siihen johtopäätökseen, että anteeksipyynnöillä viestitään laajemmalle julkiselle valtion normatiivisesta suuntautumisesta.

Siksi argumentoin, että anteeksipyyntöjen genre tulisi ymmärtää poliittisperustaisena arvoviestintänä yhtä paljon kuin moraalisen viestintänä uhrien kanssa.

Miten ymmärrät käsitteen retoriikka? Entä miten suhtaudut siihen, että retoriikka käsitteenä nähdään joskus yksinomaan negatiivisessa valossa?

Lähestyn retoriikan käsitettä kolmesta eri näkökulmasta. Ensimmäinen näistä on aristoteelinen, jossa retoriikka määritellään taidoksi löytää saatavilla olevat suostuttelun keinot (ks. Aristoteles, *Rhetoric* I.ii.1355a: 1). Toinen palautuu Kenneth Burkeen (esim. 1969), joka laajensi retoriikan alaa kahdella tavalla: ensiksi näkemällä sen enemmän samaistumisen luomisena kuin kapeasti suostutteluna ja toiseksi käsittämällä sen symboliseksi toiminnaksi sisältäen visuaalista viestintää, arkkitehtuuria ja yleisesti non-verbaalisen viestinnän muotoja. Kolmas näkökulma tulee väitöskirjaohjaajaltani Thomas Farrellilta (esim. 2008), joka määrittelee retoriikan taidoksi tehdä asioista merkityksellisiä. Mikä ehkä tärkeintä, hän näytti minulle, kuinka retoriikka voi olla kriittistä teoreettista tutkimusta normeista, jotka on sidottu yhteiskunnan perustaan.

Hämmästyvältä voi tuntua se, että retoriikan asiantuntijat näkevät retoriikan kahdessa merkityksessä: yhteiskunnallisen viestinnän käytäntönä (kuten vaikkapa siinä, miten puhumme pääministerin käyttämästä retoriikasta) ja akateemisena tutkimuksena näistä käytännöistä (kun viittaamme retoriikkaan teoreettisena, humanististen tieteiden alana). Tunnistan sen, että toisinaan retoriikka nähdään negatiivisessa valossa tyhjinä sanoina tai manipuloinnin muotona, mutta retoriikan tutkijana sanoisin että ”retoriikka” ei koskaan typisty yksittäisiin tekstin ominaisuuksiin, kuten vaikkapa päätöskeinojen käyttöön. Hyödyllisempänä näkökulmana pidän keskittymistä retoriikan funktioihin. Tämä tarkoittaa tutkimusta julkisesta diskurssista, joka liittyy kollektiivisten päätösten tekemiseen ja muihin yhteisöä koskeviin aiheisiin demokraattisessa yhteiskunnassa. Seuraan Aristotelesta yhtäältä siinä, että näen retoriikan lähtökohtaisesti arvoneutraalina käsitteenä, mutta toisaalta pidän myös itse tärkeänä, että retoriikkaa hyödynnetään sosiaalisesti ja eettisesti yhteiskuntaa rakentavana voimana. Tämä tarkoittaa, että tehokkuus ei välttämättä edes ole relevantti retoriikan arviointikriteeri. Sen sijaan katson, että yhteisöllisellä ja poliittisella kunnioitavuudella ja rakentavuudella on merkitystä.

Mitä retorinen kritiikki tarkoittaa, ja mikä on sen suhde retoriseen analyysiin ja toisaalta kriittiseen diskurssianalyysiin, joka on monelle suomalaiselle viestinnän tutkijalle tutumpi lähestymistapa?

Näen retorisen kritiikin yhtenä retoriikan tutkimuksen suuntauksena. Muita lähestymistapoja ovat retoriikan historia, retoriikan didaktiikka ja argumentaatiotutkimus. Retorinen kritiikki voidaan määritellä teoriaohjaavaksi analyysiksi ja tulkinnaksi reto-

risista artefakteista (esim. teksti, video, verkkosivu). On vaikea määritellä retorista kritiikkiä konkreettisemmin, koska ei ole olemassa yhtä ainoaa menetelmää tai teoreettista perustaa sen tekemiselle. Jokainen tapaus on sekä teoreettisesti että metodologisesti ainutlaatuinen.

Perustavanlaatuaista retoriselle kritiikille on, että siinä tarkastellaan retorisia artefakteja. Konkreettisten tekstuaalisten viestinnän muotojen lisäksi retoriset artefaktit voivat olla heterogeenisiä ja sisältää arkkitehtuurisia ja taiteellisia luomuksia (kuten rakennus tai elokuva) tai kulttuurisia trendejä (kuten käsitys ”wokesta”). Teoreettisen viitekehyksen valossa tuorein retorinen kritiikki rakentuu yhdistelmälle retoriikan teoriaa ja lähialojen teoriaa (kuten filosofia, poliittinen teoria, kirjallisuus, sosiologia, kulttuurintutkimus, sukupuolentutkimus ja journalismi). Metodologisesti retorinen kritiikki on perustaltaan hermeneuttista, mutta jotkut alan tutkijat yhdistävät sen havainnointitutkimukseen, haastatteluihin tai digitaalisen viestinnän kuvauksen ja analyysin muotoihin.

Tulkinta retorisen kritiikin kontekstissa tarkoittaa sitä, että tekstin ydinmerkityksestä ja retorisesta merkityksellistämisestä muodostetaan selkeä käsitys. Tämä edellyttää analyysia tekstin retorisista piirteistä (kuten rakenne, hallitsevat topiikit, argumentoinnin muodot, tyyllilliset ja muut muodon piirteet) ja keskustelua niistä valitun teorian valossa. Tämä voi sisältää retoriikan teoriaa liittyen esimerkiksi argumentaation, affektien tai digitaalisuuden tutkimukseen sekä muiden relevanttien alojen teoriaa.

Retorisen kritiikin päämääränä on tarjota artefaktista tulkinta, joka antaa lukijalle selvän käsityksen sen erityisestä retorisesta dynamiikasta. Tämä on usein arvokkaampaa, jos tutkija huomioi myös tekstin temaattisen, muodollisen ja ideologisen kontribuution siihen julkiseen keskusteluun, minkä osana tarkasteltava teksti on nähtävissä. Parhaimmillaan retorinen kritiikki tutkimuskäytäntönä ei pelkästään valaise tarkastelun kohteena olevaa objektia vaan myös mahdollistaa sen, että tutkimuksen avulla voidaan kehittää retoriikan teoriaa. Toinen tapa sanoa tämä asia on, että retorinen kritiikki on hyvin yksilöllistä tutkimusta, jonka laadun mittarina ei ole toistettavuus vaan tutkimuksen tuloksiin liittyvän analyttisen keskustelun vahvuus. Kaksi analysoijaa voi päätyä erilaisiin lopputuloksiin retorisen artefaktin laadusta ja tärkeydestä, vaikka kummatkin olisivat tehneet hyvää työtä.

Tätä taustaa vasten retorinen analyysi ja retorinen kritiikki eivät ole samoja asioita. Edellinen on perustava mutta ei yksistään riittävä osa jälkimmäistä. Yksinkertaisesti ilmaistuna retorisen kritiikin tekeminen käsittää seuraavat askeleet: 1) tekstianalyysi (esim. eetos, paatos, logos, tekstin jäsentely, topiikit, argumentaatio ja tyyli), 2) tilanteen analyysi (viestintätilanteelliset tekijät, kuten reettori, aika, paikka, yleisö, viestintäväline, tapahtumatilanne ja mahdollinen intertekstuaalisuus), 3) teoriaohjaava analyysi vaiheiden 1. ja 2. tuloksista ja 4) arviointi (*evaluation*), jonka merkitys on tosin

muuttunut klassisen retoriikan ja siihen perustuvan uusaristotelismin (voimissaan erityisesti 1925–1970) ajoista.

Yleisesti retorisisessa kritiikissä tutkija keskittyy valikoituihin aspekteihin tekstissä teoreettisen viitekehyksen ohjaamana. Vaikka tutkija luonnollisesti huomioi tekstin kokonaisuutena, lopullinen tutkimustuotos harvemmin käsittelee artefaktin kaikkia puolia vaan nostaa huomion kohteeksi jonkin erityisen kiintoisan ja tekstiä määrittävän tai tutkimukselle muuten tärkeän teeman tai piirteen. Neljäs askel eli juuri edellä mainittu arviointi perustuu perinteiseen retoriseen kritiikkiin, jota usein kutsutaan uusaristotelismiksi. Aiemmin se tähtäsi arviointiin tekstin vaikutuksen tai tehon perusteella. Ajan saatossa käsitys retorisen kritiikin roolista on muuttunut, ja nykyään keskeisinä kriteereinä pidetään arvoihin ja ideologiaan liittyviä näkökulmia. Tämän päivän retorisisessa kritiikissä arviointi on hienovaraisempaa ja teoreettisempaa ja kohdistuu usein siihen, miten tekstit heijastavat, haastavat tai edistävät hegemonisia arvoja ja ideoita, eikä se siis rajoitu tulkintaan siitä, onko teksti sinänsä ”menestyksenkäs” (lue ”tehokas”) vai ei.

Tällä tavoin tehdyllä retorisella kritiikillä on ilman muuta yhtymäkohtia myös kriittiseen diskurssianalyysiin, vaikka olenkin varovainen vahvan yleistämisen suhteen. Uskon, että yhteistä näille lähestymistavoille on menetelmällinen tapa sitoutua diskurssin analysoimiseen omassa kontekstissaan ja episteemisesti myös yhteinen kiinnostus tutkia diskurssin roolia yhteiskunnan muokkaamisessa: eli huomion kohteena ovat hegemoniset diskursiiviset paradigmat ja arvot. Keskeinen tekijä eroavaisuuksien taustalla on varmasti erilaiset tutkimusperinteet ylipäänsä. Oma käsitykseni on, että retorinen kritiikki, joka perustuu antiikin humanistiseen perinteeseen, korostaa vahvemmin tulkinnallisuutta, kun taas diskurssianalyysi, jolla on läheisempi suhde yhteiskuntatieteisiin, käsittelee dataa eri tavalla (useissa tutkimuksissa esimerkiksi koodaten ja laskien, mikä mahdollistaa paremmin määrällisen otteen verrattuna retorisen kritiikin laadullisen tutkimuksen painotukseen).

Miten mediatutkimus voisi hyötyä retoriikan tutkimuksesta?

Uskon, että tämä on kysymys, johon mediatutkijoiden tulisi vastata. Retoriikan tutkimus varmasti hyötyy mediatutkimuksesta, kun tutkimuksessa käsitellään artefakteja ja viestinnän rakentumista nyky-yhteiskunnassa. Oman käsitykseni pohjalta voisin sanoa retoriikan tutkimuksen olevan ehkä kiinnostuneempi sisällöstä, viestistä ja sen tärkeydestä julkisuudessa toisin kuin mediatutkimus, joka omalta osaltaan tuottaa tärkeää tietoa viestinnällisistä välineistä yhteiskunnan muovaajana. Olen tietoinen siitä, että mediatutkimus on erittäin monipuolinen ala, mutta olen kuitenkin huomannut eroja tutkimuskysymyksissä, jotka retoriikan tutkimuksessa usein perustuvat humanististen tieteiden perinteeseen, kun taas mediatutkimuksessa suositetaan yhteiskuntatieteellistä otetta.

Koska Suomessa retoriikan tutkimuksella ei ole samanlaista asemaa akateemisena alana kuin muissa Pohjoismaissa, voisitko kertoa *Media & viestinnän* lukijoille mahdollisuuksista verkostoitua pohjoismaisten retoriikan tutkijoiden kanssa?

Retoriikalla on melko vankka asema omana alanaan muissa Pohjoismaissa: retoriikan tutkinto-ohjelmia on useissa yliopistoissa, ja retoriikka on lisäksi kiinteä osa peruskoulun ja toisen asteen opetusta. Retoriikan tutkijat Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa ovat tehneet yhteistyötä vuosien ajan, esimerkiksi järjestäneet tohtoriopintoja ja työskennelleet yhteisissä tutkimusprojekteissa. Keskeinen osa yhteisön toimintaa on vuonna 1997 perustettu vertaisarvioitu tieteellinen aikakauslehti *Rhetorica Scandinavica*, joka on nykyään open access -julkaisu. Lehti julkaisee tutkimusta ja kirja-arvosteluja kaikilla kolmella pohjoismaisella kielellä, joskin nykyään lehden kielipoliittinen linja mahdollistaa myös englanninkielisen julkaisemisen kirjoittajille, joiden äidinkieli ei ole tanska, ruotsi tai norja.²

Toisena mainittakoon pohjoismainen retoriikan konferenssi, jonka 10. kokoontuminen järjestetään Oslossa kesäkuussa 2026. Pohjoismainen retoriikan tutkimuksen yhdistys perustettiin muutama vuosi sitten, ja jäsenyys on avoin kaikille retoriikasta kiinnostuneille. Yhdistyksen verkkosivulta (<https://nordiskretorikk.no>) löytyy hakuilmoituksia ja tietoa konferensseista ja muista tulevista tapahtumista sekä tuoreimmista alan julkaisuista. Tämä voisi olla helppo väylä suomalaisille retoriikan tutkijoille saada käsitys siitä, mitä heidän kollegansa muissa Pohjoismaissa tekevät, mutta samalla tätä kanavaa pitkin kulkevat luontevasti myös ilmoitukset retoriikan tapahtumista Suomessa ja aloitteet pohjoismaiseen yhteistyöhön.

Mitä terveisiä haluaisit vielä lähettää suomalaisille retoriikan tutkimuksesta kiinnostuneille?

Haluaisin sanoa: ”Tehkää itsenne ja työnne tunnetuiksi meille!” Ihmisenä, joka on ollut vuosikymmeniä osa pohjoismaista retoriikan tutkijoiden yhteisöä, voin sanoa, että mielessä on ollut jo pitkään kysymys siitä, miten muodostaa yhteyksiä Suomessa toimiviin kollegoihin. Toivon, että tällainen yhteistyö voisi nyt käynnistyä. Pohjoismailla on merkittäviä kulttuurisia ja poliittisia samankaltaisuuksia, ja siksi retoriikka on oletettavasti samankaltaista yhteiskunnissamme – mutta on myös kiinnostavia eroja, jotka jossain määrin ovat uniikkeja kullekin alueelle ja joista me kaikki voimme oppia jotakin.

Kirjallisuus

- Aristoteles. 1991. *On Rhetoric. The Theory of Civic Discourse*. Kääntänyt George A. Kennedy. New York: Oxford University Press.
- Burke, Kenneth. 1969. *A Rhetoric of Motives*. Berkeley, Los Angeles, London: University of California Press.
- Farrell, Thomas B. 2008. "The Weight of Rhetoric: Studies in Cultural Delirium." *Philosophy and Rhetoric* 41 (4): 467–487.
- Kock, Christian ja Lisa S. Villadsen, toim. 2012. *Rhetorical citizenship and public deliberation*. University Park, Pennsylvania: Penn State Press.
- Kock, Christian ja Lisa S. Villadsen, toim. 2014. *Contemporary Rhetorical Citizenship*. Leiden: Leiden University Press.
- Kock, Christian ja Lisa S. Villadsen. 2017. "Rhetorical citizenship: studying the discursive crafting and enactment of citizenship." *Citizenship Studies* 21 (5): 570–586.
<https://doi.org/10.1080/13621025.2017.1316360>
- Kock, Christian ja Lisa S. Villadsen, toim. 2022. *Populist Rhetorics. Case Studies and a Minimalist Definition*. Cham: Palgrave Macmillan.
- Villadsen, Lisa S. 2017. "Doxa, Dissent and Challenges of Rhetorical Citizenship: "When I Criticize Denmark, It Is not the White Nights or the New Potatoes I Have In Mind." *Javnost – The Public* 24 (3): 235–250. <https://doi.org/10.1080/13183222.2017.1306191>
- Villadsen, Lisa S. 2020a. "Progress, but Slow Going: Public Argument in the Forging of Collective Norms." *Argumentation* 34: 325–337. <https://doi.org/10.1007/s10503-019-09500-3>
- Villadsen, Lisa S. 2020b. "One Word to Rule Them All: 'Civic-Mindedness' and Danish Prime Minister Frederiksen's Nationalist Covid-19 Rhetoric." *Punctum. International Journal of Semiotics* 6 (2): 229–248. <https://doi.org/10.18680/hss.2020.0030>
- Villadsen, Lisa S. 2020c. "Emotions in Politics: Populism's Win?" *WCSAJ online journal* 1 (1): 57–72. <https://www.wcsaglobal.org/volume-1-issue-1-2020/emotions-in-politics-populisms-win/>
- Villadsen, Lisa S. ja Jason S. Edwards, toim. 2021. *The rhetoric of official apologies. Critical essays*. Lanham: Lexington Books.

Kirjoittaja

Maria Eronen-Valli, FT, tutkijatohtori

Maria Eronen-Valli on erityisesti retoriikkaan perehtynyt viestinnän tutkija, joka tällä hetkellä työskentelee viestinnän kouluttajana ja Vaasan yliopiston viestintätieteissä tutkijatohtorina.

Loppuviitteet

1 Ks. lisää: <https://rhetoricsocietyeurope.eu>

2 Ks. lisää: <https://rhs.retorikforlaget.se/index.php/rhs>